

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De nieuwe golf: culturele identiteit in hedendaagse Nederlands(talig)e hiphop 2015 tot heden

Roest, F.A. de

Citation

Roest, F. A. de. (2024, December 6). *De nieuwe golf: culturele identiteit in hedendaagse Nederlands(talig)e hiphop 2015 tot heden*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4172002>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4172002>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

DE NIEUWE GOLF

*Culturele identiteit in hedendaagse Nederlands(talig)e hiphop
2015 tot heden*

Proefschrift

ter verkrijging van
de graad van doctor aan de Universiteit Leiden,
op gezag van rector magnificus prof.dr.ir. H. Bijl,
volgens besluit van het college voor promoties
te verdedigen op vrijdag 6 december 2024
klokke 13.00 uur

door

Fettje Aaltje de Roest
geboren te Amsterdam
in 1993

Promotor

Prof. dr. Y. van Dijk

Copromotor

Dr. B. Ieven

Promotiecommissie

Prof. dr. M. Boletsi

Prof. dr. G. Buelens (Universiteit Utrecht)

Prof. dr. S. De Mul (Open Universiteit)

Prof dr. F. Guadeloupe

Dr. N. Bouras

Dankwoord

Allereerst grote dank aan mijn promotoren, prof. dr. Yra van Dijk en dr. Bram Ieven. Yra, dankjewel voor je visie, durf en vertrouwen. Dankjewel voor de sleutels, voor hoe je me leert deuren te openen. Bram, dankjewel voor je humor, scherpte en goede adviezen, vaak opgedeeld in verschillende opties. Het was heel fijn om met twee promotoren te werken voor wie de combinatie van hiphop en academie zo vanzelfsprekend is.

Veel dank aan de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek voor het mogelijk maken van dit onderzoek. Veel dank aan het Leiden University Centre for the Arts in Society en mijn fijne collega's daar: Esther Op de Beek, natuurlijk, en Frans Willem Korsten, Geert Warnar, Nienke van Leverink, Olga van Marion, Petra Boudewijn, Rick Honings, Ton van Kalmthout en Wim van Anrooij, voor het delen van hun begeestering en goede inzichten.

Aan mijn lieve kamergenoten Tim Vergeer, Nick Tomberge, Tommie van Wanrooij, Andries Hiskes en Dorine Schellens. Dorine, dankjewel voor je vriendschap, binnen en buiten het P.N. van Eykhof. Andries, dankjewel voor je interesse, je analyses en, bovenal, je warme vriendschap.

Dank aan mijn collega's bij de Universiteit van Amsterdam voor hun steun: Gaston Franssen, Marrigje Paijmans, Feike Dietz, Jan Rock, Stephan Besser, Thalia Ostendorf, Pieter Olde Rikkert, Lodewijk Verduin, Vivian Beekman en Menno Reijven. Gaston, Chibi staat hier op, en Marrigje, ik oefen me suf op jouw energieke loopje. Feike, ik ben dankbaar dat ik ook de komende jaren nog veel van je kan leren. Vivian, die de tekstredactie zo mooi verzorgde: wat ben ik blij met jouw snelheid en nauwkeurigheid. Menno, Pieter, Thalia en Tim: zin in de UvA-tijd met jullie!

Ik wil mijn collega's van andere universiteiten, Kila van der Starre, Roel Lutkenhaus, Youssra Benqfui, Margriet van der Waal, Steven Gilbers, Kim Dankoor en Jeroen van den Broek, bedanken voor hun energie en enthousiasme. Miriam Gazzah, dankjewel voor de Rhythms en Rhymes. Dastan Abdali, 'als je wist dan je weet', rapt Pietju Bell, en wij weten.

Speciale dank aan jou Annelot Prins, voor je wijsheid, tijd en overwegingen.

Mijn onderzoek vormde zich mede in gesprekken met hiphopliefhebbers en -kenners, waarvan ik een aantal in het bijzonder wil bedanken: Arjun Chadha, Anne Tekstra, Dieuwertje Heuvelings, Emy-Asma El-Ghalbzouri, Floris van Geijtenbeek, Liyah Park, Massih Hutak, Nathalie Kastelein en Rajko Disseldorp.

~

Dank aan mijn ouders, van wie ik onbeschrijfelijk veel houd, voor alle steun en onvoorwaardelijke liefde: mijn moeder Renske Zandstra, die het laatste rapnieuws misschien wel sneller brengt dan *Puna*, en mijn vader Henk de Roest, die altijd weer een goede bron of nuttig concept weet. Jullie doen mijn hart overstromen.

Douwe en Eveline, Sjoerd, Janne en Renske, Anna en Jos, dank voor het thuis dat jullie zijn.

Anna, in jou bleek ik naast een zus en een vriendin ook de liefste paranimf die ik me had kunnen wensen te vinden – dankjewel daarvoor.

Mijn lieve, sprankelende, wijze en hilarische vrienden wil ik bedanken.

Anne, Carmen, Loes en Vera; omdat jullie er zijn, allemaal op jullie eigen manier. Jor; omdat we kunnen dansen samen. An; omdat we elkaar weer gevonden hebben (en dat Thom erbij is om die laatste sessie van Bokke8 mee te checken). Jesse, omdat je mijn vriend bent, binnen én buiten de academie. Ko, omdat je bent wie je bent. Mijn 'Westerkadevriendin' Maroussia, omdat je vanaf het eerste begin getuige bent van dit onderzoek. Mijn lieve Awater-vrienden, omdat jullie altijd klaarstaan voor taalvragen, maar ook om levensgeluk mee te delen. Mijn lieve Charmevrienden, vanwege de lach en de traan. De Antwerpse proffen, Bab en Sarinah, omdat ik u zo graag zie. Mijn Amsterdamse vriendinnen, Anna en Sophie, want 'we weten het wel'. Anna, dankjewel voor warmte op koude dagen. Soof, dankjewel dat je me altijd aanmoedigt mijn eigen verhaal te schrijven.

Aan Anne, Anouk, Em en Mar, dank voor álles, lieve parels.

Maria, dankjewel voor alle keren dat je je zevenmijlslaarzen aantrekt en naar binnen banjert. Voor elke dag twaalf minuten bellen om de bak met nieuwtjes door te nemen. Je verwarmt mijn hart met je klinkende lach en brengt licht in mijn leven.

Rik, dankjewel voor je trouwe vriendschap. Voor het zijn van mijn reisgenoot, tijdens de studie... en in het leven.

Emma, dankjewel Charme-queen. Wij weten precies waarom 'deze twee meiden altijd vriendinnen zijn'.

Ida, ik ben zo blij en dankbaar dat jij al zo lang in mijn leven bent. Wie ons kent zou het misschien niet zeggen, maar met jou heb ik slechts aan één woord genoeg: 'exactly'.

En dan, natuurlijk, dank aan Lijpe, SMIB – specifiek Ray Fuego, GRGY, KC, Tads Thots en Soortkill –, Abel, Ares, Jacin Trill, S10, Latifah, Famke Louise, Skerrie Sterrie en Vuige Muis van Lionstorm, en zoveel andere hiphopartiesten met hen, voor hun verhalen. Luister ze keer op keer... opdat hun boodschap in je strandt.

Inhoudsopgave

Publicatieverklaring	6
1. Inleiding	7
2. Cultuurhistorische context	13
2.1 Hiphop als internationale jeugdcultuur	13
i. Terminologie: rap en hiphop	13
ii. Ontstaansgeschiedenis	13
iii. Glokalisering	15
2.2 Nederlands(talig)e hiphop	17
i. Periode 1980-2000	17
ii. Periode 2000-2015	18
iii. Periode 2015-heden	19
2.3 Introductie van de casestudies	23
3. Theoretisch kader	25
3.1 Authenticiteit in hiphop: realness	25
3.2 Authenticiteit in hiphop: street credibility	26
3.3 Hiphop-authenticiteitsdebat	27
3.4 Het lokale	30
3.4.1 Represent	31
i. De hood	33
ii. De posse	33
3.5 Culturele identiteit	34
3.6 Hiphopverhalen: culturele ficties?	36
4. Methode	38
4.1 Hiphop als multimodale cultuuruiting	38
4.2 Multimodale discoursanalyse van hiphop	39
4.3 Methodologische toepassing	41
4.4 Positie van de hiphoponderzoeker	42
i. Ingewijde, buitenstaander of beide?	43
ii. Positionaliteit in hiphoponderzoek	44
iii. Reflectie op mijn eigen positie	45
5. De buurtvader	49
<i>Represent, roots, religie en mannelijkheid in Lijpes 'Vergeet De Buurt Nooit' (2018)</i>	
5.1 Lijpe: <i>realste</i> in de game	49
5.2 Vergeet De Buurt Nooit: tussen straatrap en Maroc-hop	51
5.3 <i>Represent</i> de buurt: het lokale	53
5.4 Represent de <i>posse</i> : masculiniteit	56
5.5 'Ik kan voorlopig vuren': hiphop en criminaliteit	58
5.6 Muslim Cool: religie	62
5.7 Lijpes Muslim Cool	63
5.8 Muslim Cool als uiting van verzet	69
5.9 Besluit	73
6. Sprekers van het Smibanese	75
<i>Represent, realness en rebellie bij SMIB</i>	

6.1	SMIB Worldwide	76
6.2	Cultuurhistorische context: stigma op de SMIB	77
6.3	Smibanese en hiphop als resistance vernaculars	79
6.4	Represent de Bijlmer, represent de Smib	82
6.5	Represent: van BMX tot metro	85
6.6	SMIB-squad: represent de posse	86
6.7	'Tot ik heel diep sliep': kritisch-liefdevolle representaties van de Smib'	88
6.8	'Geef geen fuck wat je van me vindt': SMIBs rebelse cool	90
6.9	(G)lokaal zwart verzet	93
6.10	Besluit	97
7. Maatschappijkritische monnik tussen wijsheid en witheid		99
<i>Represent Amsterdam, witheid, klasse en (internet)wijsheid op Abels A</i>		
7.1	A	99
7.2	Witheid in een Nederlandse context	100
7.3	Witheid in een (Nederlandse) hiphopcontext	101
7.4	Abel: rebel tussen hiphop en punk	103
7.5	Represent Amsterdam tot het wereldwijde web	106
7.6	Klassenkritiek	110
7.7	Erkenning van wit privilege	113
7.8	Anekdotische, antiracistische (systeem)kritiek	114
7.9	Besluit	117
8. Stemmen uit de regio		119
<i>Represent de regio, de plattelandsidylle en jeugdig escapisme in Ares' Wavyman – Live From Mars (2022) en Jacin Trills Happyland (2017)</i>		
8.1	Van Happyland tot Mars	120
8.2	De sfeer van de regio: sociaal-geografische context	121
8.3	De mythe van de stad	122
8.4	De plattelandsidylle	123
8.5	Represent de regio, represent de rurale idylle	124
8.6	DIY-hiphopambacht: Jacin Trills onafhankelijke maakpraktijk	127
8.7	'Op eenzame hoogte': Ares' artistieke autonomie	129
8.8	Represent de gemeenschap	130
8.9	Van pastorale naar escapisme	131
8.10	Happyland: onvolwassen, apolitiek?	132
8.11	Ares' maatschappijkritiek vanaf Mars	134
8.12	Besluit	136
9. Moeders en vaders van het hiphospel		138
<i>S10s, Latifah's, Lionstorms en Famke Louises hiphopfeministische identiteitsconstructies</i>		
9.1	Van 'moeder van het spel' tot 'culture vulture'	139
9.2	Hiphopverbeeldingen van vrouwelijkheid: problematisch én versterkend?	141
9.3	Een hiphopfeministisch kader	142
9.4	Online hiphopfeminisme: digital wreck	144
9.5	'It's a man's world, maar niet in de mijne'	145
9.6	'Domination aan deze kant'	151
9.7	'Ik ben vies'	158

9.8	'Die hele bitch'	161
9.9	Besluit	167
10. Besluit		169
Bibliografie		196

Publicatieverklaring

In dit proefschrift zijn delen uit eerdere publicaties verwerkt.

Paragraaf i en ii in hoofdstuk 3 bevatten inzichten die eerder in aangepaste vorm zijn gepubliceerd in mijn ongepubliceerde masterthesis 'Buurtvaders: een kritische lezing van de performance van represent door vier Nederlandse hiphopartiesten' (2017), verschenen bij de Universiteit Utrecht.

Hoofdstuk 6 'Sprekers van het Smibanese' is eerder in aangepaste vorm gepubliceerd als 'Speaking Smibanese: Hip-Hop, Local Youth Language Variety, and Representations of the Amsterdam Bijlmer', *Parallax* 28, nr. 1 (2023): 105-120.